

EDINOST
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in
soboto ob 1. uri popoldne.
„Edinost“ stane:
za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta, 3.— 4.50.—
za četr leta, 1.50.— 2.25.—
Posamežne številke se dobivajo v pro-
dajnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se
upravnštvo ne izira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega družtva za Primorsko.

*V edinost je m. E.

Vabilo na naročbo.

Prvo poluletje bliža se svojemu koncu. Stare naročnike prosimo nujno, da pravočasno ponove naročbo, da ne nastanejo neredi pri odpošiljanju lista. Prijatelje našega lista tudi prosimo, da gledajo nam pridobiti novih naročnikov. Cena je razvidna na celu lista.

Upravništvo „Edinosti“.

Družtva naša — trdnjava naša.

Stoletje naše nazivljajo kaj radi stoletje narodnosti — dobo narodne ideje. In po vsej pravici. Viharno, usodepolno leto 1848. — da si nam je prineslo v obilici pojavov človeške strasti in nečloveške zdrevjanosti — imelo je vendar-le za vse male narode, — in tak malošteviljen narod smo mi Slovenci — blagodejnih posledic. Leto to vzbudilo je tudi nas Slovence, o katerih se je sploh mislilo, da jim je usojena narodna smrt, k novemu, veselemu, nadobudnemu življenju. Prepričanje je bilo obče, da narodič ta mora pasti v najblžje bočnosti kot zdrel sad materi Germaniji v naročje; menili so, da smo vsestranski in povsem zadostno prēparirani, da nas pogoltne nikdar siti nemški želodec.

Menenje to bilo je povsem opravičeno. Silovito pluskajoče nemško valovje trgal je kos za kosom od mlega nam slovenskega ozemlja. Na stotine in stotine krajevnih imen, po Štirslem Avstrijskem, Koroškem itd. imajo na sebi očividne znake slovenskega svojega izvora: ti so glasna priča, da je po onih krajih nekdaj prebival slovenski naš rod, da so bili oni kraji slovenskega last. In sedaj?! Sedaj gospodarijo tam najzagrizenejši naši nasprostiki; šopipirijo se strastni pionirji oholga germanstva.

Politiki in parlamentarci sedanje dobe citujejo često v svojih govorih izreke tega

ali onega več ali manj slavnega pesnika, nas zavest, da še nismo izgubljeni, da se bobneče fraze o liberalizmu, napredku in humanosti le gola pretveza, katera naj bi povsem egoističen: citati ti naj služijo le smo hoteli! Dvignila je sicer še enkrat kot arabeske v okrasbo njihovim govorom, narodnej ideji sovražna reakcija odurno da je zunanj efekt tem popolnejši. Sicer pa ne priznavajo nobene veljave ubogim petom; „praktični“ naši politiki namreč trdje, da pesniki v svojej abstraktnosti in svojem konstitucionalizmu, do dobe svobode. Do idealnem oduševljenju nemajo zmisla za brotni naš vladar ugodil je želji svojih aktuvalna vprašanja sedanje dobe, da ne-majmo zmisla za praktične potrebe sedanjega narodov — podaril jim je ustavo in žnjo trdno podlago nadaljnemu svobodnostnemu rodū. Na tem je res nekoliko resnice, toda razvitku; zanesljivo oporo v boju za na-nikdar ne budem priznali, da je absolutno rodni obstoj. Toda bodimo odkritosrni: pravo na strani teh trditev. Čestokrat se narod naš takrat ni bil še podogaja — in ponosni smemo biti vsem zdrel za ta boj, nedostajalo Slovence, da imamo takih od-mu je pravo vzgoje, da bi mogel vsečno ličnih zastopnikov pesništva težiti po izvršenju svojih idealov. Treballo — da nam pesnik v proroškem duhu in je torej misliti na prikladna sredstva za divnej poetiškej oblike govor o neizogib-tako vzgojo. Dobri genius naroda našeganih dogodkih nejasne bodočnosti, da nam razsvetil je naše pravake — Bogu budi priovedujo o žlostnej usodi rodu svojega hvala za to! — da so pravo pogodili, da v tužnej preteklosti — da nam tak „ne-praktičen fantast“ oznanjuje svete naroda, s katerimi so mogli buditi zavest resnice. In blagor nam, da ne bi bili celokupnosti naroda sloven-tako grozovito realistično prikrojeni: bla-skoga, duh narodne ideje. Sred-gor nam, da bi hoteli slušati zlate take stvari so bila naša družtva z različnimi besede, došle iz zlatih, čistih ust!

Ali kam smo zašli?! Blagohotnega citatelja prosimo, naj nam ne šteje v zlo, da smo tako zgrešili mér denašnjemu članku: ali tužni spomini na tužno našo preteklost in zavest ne ravno veselih od-novšajev v našej sedanjosti, prevzamejo raznih čutstev prevlada naše bitje in človeku nehotne uhojevajo misli od enega predmeta do druga in da skoro ne more dosledno pisati o stvari, o kateroj se je nomenil govoriti. Hoteli smo namreč reči, da je tudi ženjalen slovenski pesnik, spo-minjajoč se onih, nekdaj slovenskih, a za nas za večno izgubljenih pokrajin, izgovoril veliko neopovržno resnico: da so sedaj tam naši — le grobovi.

Takó je torej bilo do leta 1848. Tega leta zjasnilo se je tudi nam obnove, ogreli so tudi nas blagodejni žarki in vzbudili v

imeni in baveča se različnimi smotri jav-nega življenja, a imajoča jeden in isti vzišeni cilj: narodni obstoje, osi-članku: ali tužni spomini na tužno našo Nastopili so zopet hudi časi: na mesto preteklost in zavest ne ravno veselih od-novšajev v našej sedanjosti, prevzamejo rodoljubno dušo človeško, da cela vrsta absolutizma vlade stopil je strankarski rodoljubno dušo človeško, da cela vrsta absolutizem bil je skoro da hujši, nego absolutizem prejšnjih vlad. In na sramoto nemškemu imenu moramo konstatovati, da so bili uprav Nemci, ki so se posluževali tega strankarskega absolutizma, da bi pe-stili in dušili druge narodnosti. Sramota je temi večja, ako pomislimo, da se Nemci kaj radi bahajo, da so najrazsvitljenejši — prvi narod na svetu.

Vsi dogodki v kratkej dobi življenja naše ustave so nam nedvomno dokazali, da nemški liberalci neso to, za kar se iz-dajejo, namreč zasčitniki svobode, pravice in jednakopravnosti, ampak da so vse one

Oglas in oznanila se račune po 8 nov. vrsicu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrsic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-jema upravništvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

PODLISTEK.

Iz življenja nekega cilindra.
Spisal Rudolf Dolenc.

Dolgo, dolgo časa čakal je ubogi cilinder rešitve med neresenimi prijatelji svojimi, v zabuhlej in brezračnej prodajalnici na rojstvenem mu domu. Kakor pa se vse spreminja na svetu, tako se je zgodilo tudi njemu. Prisijala je lepša prihodnost temu važnemu faktorju modernega človeštva.

Necega poletnega dne pride imeniten gospod v zalogo raznih klobučnih družtev. Oskrbnik njihov svetuje mu tega in družega. Tega malo potiplje, družega pogladi, zopet tretjemu skaže to veliko čast, da ga posadi za nekaj časa na častito glavo gospodovo. Ne vemo pa za gotovo, kaj ni ugajalo izbirčnemu gospodu na njem, da ga kmalu odloži in postavi na prejšnje mesto. Klobučar izbere iz družbe malo večega, gotovo tudi lepšega, ki ne bo delal sramote stvaritelju, ne gospodu, ki ga pod svojo brambo sprejme in tudi ne samemu sebi, če tudi je že malo zaostal za svojci ter tako dolgo čakal med žalostnimi in potrtimi

prijatelji svojimi ter občudoval sedanji na-predek. Gospodu bil je po godu in upraša po odkupu. Našega naglavinega junaka spreleti neopisno veselje, da bode sedaj konec samotarstva in tug njegovih ter da bode sedaj vžival zlato prostost. Veseli se že naprej rumenega solnca, kojega žarki poživili bodo kmalu odrevenele ude njo-gove. Ne zavidajmo mu tega veselja, kajti sprevideli budem kmalu resničnost besedi.

„Gradove svitle zida si v oblake.

Zelene trate stavi si v puščave.“

Novi njegov gospodar ne privošči mu pro-stega življenja, marveč zavkaže prav po-časi in oprezzo ga zaviti v mehak popir. Stvaritelj njegov ga res povije tako lepo, liki mati, kadar povija svoje dete v zibel. O nesreča! kako se je veselil lepega dne, kojega bode kmalu užival, kako se je radoval lepe bodočnosti, kojo bode imel zunaj! O prostost, prostost! „Prej bil sem vsaj v družbi zvestih sodrugov, ki so jed-nako čutili z menoj, a sedaj tako sam!“

Gorje mu, kdor v nesreči biva sam!

Take misli obdajale so nestrpneža po-poti. Želja po zlatej prostosti se mu ven-dar vresniči. Gospod ni ga pustil več sa-

motariti, marveč dovoli mu, da si v družtvu njegovem ogleda naravino krasoto. Kako je bil srečen, prisedi na razne kraje ter tam zagledavši sodrugov svojih, ki so ga že od daleč pozdravljali ter se mu na-klanjali. Godilo se mu je tako, da si bolj-šega ni mogel žleti. Nesreča hotela je, da ga gospodar kmalu pusti siroto na svetu. Po gospodarjeve smrti vrglo se je vbozega siromaka med drugo šaro. Založen ležal je ter se spominjal sedanjih žalostnih in prejšnjih veselih dnij. Zdihoval je po zlatej prošlej svobodi. Upal je še vedno; saj pravijo, da ko se to zgubi, da se zgubi vse! Za nekoliko mesecov posreči se sa-motarju našemu, da zopet zagleda beli dan. Kupi ga namreč star kočijaž, ki je ravno tacih reči potreboval. Če tudi je sedaj vžival toli zaželeno prostost, one jatelja vrgel v kakov kot; često je celo po-zadovoljnosten — ni bilo več. Novi varuh bil, da je varvanec njegovemu le namen bra-njegov ni gledal več toliko na čast, či-stost in red, kakor umrli gospod. Radi tega je samo po sebi umevno, da ubogi cilin-derek ni vžival več one slave, onega častenja, kakor prej. Prišel je z varuhom svojim v razna družtva, kjer se ni več o tacih nezgodah svojega prvega gospo-pazilo na vse lepo, blago, dobro. Posebno darja, spominjal se tudi svojega doma, nekega sobotnega večera bilo je zanj jako kjer je še med tovariši svojimi vžival kot

tragično. Varuh njegov ni hotel z lepa pripoznati vinske moči in nesreča je hotela, da ubogi glavini pokrivač se svojim va-ruhom vred pride iz svojega normalnega stališča v preveliko bližino matere zemlje. Pravijo pa, da kjer je ena nesreča, tam se prerada pridruži še druga, bridkejša od prve. Ker je bil pa naš glavini junak navajen le mehkemu ravnjanju, radi tega mu je rana na životku njegovem prevzro-čila hude boli. Hirati je jel; ko vidi lju-beznjivi varuh njegov, da mu ne more več tako služiti, kakor sta se pogodila, izroči ga v varstvo svojemu prijatelju. Tu so bile še le muke zanj! O najmanjšem redu, čistosti ni bilo ni sledu. Prigodilo se je premnogokrat, da je bil reditelj njegov tako razmišljen, da je svojega glavinega pri-tega v razna družtva, kjer se ni več o tacih nezgodah svojega prvega gospo-pazilo na vse lepo, blago, dobro. Posebno darja, spominjal se tudi svojega doma, nekega sobotnega večera bilo je zanj jako kjer je še med tovariši svojimi vžival kot

Ali opozicija budi pametna, stvarna in nikdar osoba. Osobna nasprostva v družtvu so oni črvi, ki konečno izpodjde družtvu življenja korenike. In kdo trpi pri tem? Dotične osebe ne, pač pa stvar, na rodna stvar.

Kdor je torej v resnici narodnjak, uduši naj v sebi vsa subjektivna čutstva: kar je zunaj družtva, ostani zunaj družtva; osobni odnosaji ne spadajo v družtvo. Zato se obračamo danes do vseh naših rodoljubov — naj so že člani tega ali onega družtva —, da jim velja načelo, da pri zborovanjih naših družtev ne sme biti ne zmagovalcev ne premaganih, ampak ta smejo biti samo narodnjaki, ki žele razviti družtev naših. Kdor ni vspel pri tem zboru se svojimi nazori, vspel bode morda prihodnjie; ta nada vnemaj ga do še vztraj- nešega delovanja.

Pomislite: Družtva so naša na-rodna trdnjava! In ako bodo bili branili to trdnjavu zvesto in vztrajno, dozorel nam bodo sad leta 1848. probujene narodne zavesti!

—t.—

Šolstvo v Trstu in njega okolici.

III.

Smo li v sedanji dobi glede šolstva na boljšem? Na to naravno vprašanje moramo izreči odločen: ne! Čeprav se je od leta 1846. na političkem polju države marsikaj spremenilo. Ako tudi naši državni poslanci že davno odločno tirajo od vlade, naj bi povsod uvedla enakopravnost v šoli ter tudi nam Slovencem zagotovila obstoj z ustanovljenjem in uredbo šolstva; ako tudi živimo v dobi omike in napredka ter so nam vsaj v ustavi — na papirju — zajamčene iste pravice kot drugim narodom — očitno Italijan čemdalje bolj tepta in trga te pravice ter nam zanikuje pravo do kruha omike v materinščini.

Nasprotino: navzlie naporom slovanskih državnih poslancev, neprestanim tožbam proti krivicam glede šolstva, smo v sedanji dobi že na slabšem stališču, kajti vsa uredba šolstva v Trstu in okolici meri v to, da povzdigne in razširi italijanski živelj, slovanski element pa pologoma potuje in raznarodi. Deželna vlada, mestni magistrat, mestni zbor, deželni šolski svet delujejo na vse kriplje, da to čim prej izvrše. Tem oblastrom pomaga, kakor smo gori videli, tudi statistički urad, koji vedoma laže in pretvarja resnico, čeprav stoji pod nadzorstvom vlade.

Tej laškej gospodi dobra so vsa sredstva, da doseže svoj hudobni namen: cilj posvečuje sredstva.

stareji spoštovanje njihovo. O tacih prilikah vzdihnil je:

„Da ti vidiš njega sada

Okružena od zla svega.“

Vse te nezgode, ki so zadele nesrečno žalje, ki je razjedalo siromaku našemu sreču. Želel si je, da bi bilo že enkrat konec mukam njegovim. K sreči pride sedaj do mirnejšega človeka, a ta pri najboljšej volji ni mu mogel pomagati. Nosil, kazal ga je ljudem, a ne iz vsmiljenja do njegovih ran (luknenj), tudi ne, da bi pokazal ljudem nesrečo svojega varvance, marveč, da si je primolil pri milosrčnih ljudeh kakega bakrenega daru, s čigar vrednostjo si je potem okrepljal zmrzle ude. Ko je naš glavini revež tako sedel se svojim varuhom (beračem), pomislij je osode, ki ga peganja. Preštel je na kratko dnone, koje je vžil pri prvem svojem gospodarju. Kako čast je vžival, kako naklonjenost pri tovariših svojih, ki so ga že od daleč pozdravljal ter mu prikimavali; kako čast pri gospodu svojem, ki ga ni nikdar niti z golo roko pogledil, še manj pa, da bi ga pustil in privolil, da bi preognjeni solnčni žarki razgreli kožice njegove,

V tržaškem mestu samem biva okolo 20.000 Slovencev, mej temi kačih 5000 za šolo godnih otrok, ali ti nemajo še ni jedne ljudske učilnice, kamor bi svojo deco pošiljali. Da je mestnim slovenskim staršem nemožno pošiljati svojo deco v okolišanske, za silo slovenske šole, to dokazal je naš poslanec g. N a b e r g o j v minolej sesiji državnega zbora. Odalentnost okolice od mesta je prevelika, da bi mogla maloletna deca iz mesta zahajati v šolo v okolico samo, da zadovolji panlahonizmu rudečih mestnih starešin. Laški kulturnosni paglavci bi se po pravici smejali slovenskim dečkom, ako bi po zimi v najhujšej burji in zmrzlini zahajali iz mesta kake dve, tri ure daleč v okolico — v šolo! Pri tem so pa vse okolišanske šole že prepunljene z domačimi otroci ter deloma že potujene.

Kako potrebna je v mestu slovenska ljudska šola, kaže nam jasno poročilo c. kr. državne nemške ljudske šole, kamor zahaja 400 slovenskih otrok. Vendar se pa za te mestne slovenske otroke ne ustanovi slovenska ljudska šola, čeprav državni šolski zakon odreduje ljudsko šolo že tam, kjer se oglasi samo 50 za šolo godnih otrok!

Pred nekoliko leti oglasilo se je 1400 slovenskih očetov pri mestnej delegaciji s prošnjo, naj se ustanovi v mestu slovenska začetna šola; prošnja se je menišči tebi nič zavrnila. Slavna c. kr. vlada opravičevala je ta svoj odlok s prazno pretvezo, da političko družtvu „Edinost“, koje je prošnjo podneslo, ni bilo prej v to pooblaščeno po dotičnih slovenskih očetih! Slovensko politično družtvu, čigar namen in naloga je razločno označena v pravilih — gojiti in krepliti slovensko narodnost in omiko — nema pravice proti glavnemu pogoju omiki in obstoju naroda: prepotrebne ljudske šole! — Kajenacega je pač le pri nas mogoče!

Mestni zastop v Trstu je tako rekoč vsemogočen, koje vsemogočnosti se kaj rad poslužuje, kendar gre za narodno nadvladje in za korist njegove italijanske stranke. Tedaj mu je tudi c. kr. deželna vlada gotova spremnicca ter opravičuje in potrjuje njega krivične naredbe na šolskem polju. Oba, vlada in mestni zastop, se menda prav dobro razumeta, osobito od dobe zadnjih volitev, ko so bili izvoljeni v mestni zbor možje pristno italijanskega mišljenja (s kojimi je vlada naredila kompromis), kateri „zastopniki avstrijske“ isto slavno vlado ob vsakej priliki pridno tepejo po obrazu. Našo trditev potrjujejo zadnji dogodki v mestnej zbornici, n. pr. prepoved prenosa ostankov pesnika Revere iz Rima v Trst. Mi se sploh čudimo, da enakim nehvaležnim elementom slavna

ali pa neugodno vreme onečastilo životka njegovega.

Spominjal se je prošlih dni, ko je bil še med svojci ter si želel prostosti. Nikdar ne bi si bil misil, da se bo kedaj ravnalo ž njim tako neusmiljeno-brezsrečno. Spominil se je tudi tovarišev svojih, koji so mu prej bili tako naklonjeni, seveda le na videzno, sedaj se ga pa sramujejo in niga, ki bi mu pomagal ali pa vsaj milovanje izrazil.

Sklene vse pretrpeti, naj ga doleti še taka nezgoda.

Varuh njegov ni ga mogel več pri sebi imeti, če tudi se je naš revež tako veselil, da je prišel v družbo s tovarišem, ki ga je jednaka zadela. Ni mu bilo dano, da bi potožil svoje gorje. Berač, njegov zadnji varuh, izvolil si je malo boljšega sotrudnika ter našega, vsega ranjenega varvance nataknil na kol, kjer je bil še nekaj časa strašilo škodljivim in kmetu nadležnim ptičem. Na kolu viseč in vsem vremenskim nezgodam izpostavljen, sprevidel je, kako je vse na svetu podlo; in predno ga je kmetič podoral, poslal je zadnji svoj zdihljaj iz že onemoglih pris:

Tako mine slava tega sveta!

vlada celo gre na roko, a v tem očitno prezira znatno razširjeno in lojalno slovensko ljudstvo.

Onih 1400 slovenskih očetov, ki so prosili za slovensko ljudsko šolo v Trstu, zadostno kaže, da biva v Trstu močan živelj slovenski, čeprav se ga je na vse kriplje skušalo zatrtri, ter se ga navadno očitno prezira. Slovenec v Trstu ni našljeneč, tujec, kakoršen je zvečine Italijan: tu biva Slovan na svojih tleh od prastarih časov sem in imena „Italijanov“ po prodajnicah in oknah po mestu so nam žalostna priča, da je ta gospoda, ki nas sedaj največ prezira, tlači in sramoti, slovanskega pokoljenja.

Ta avtoktoni (domači) slovanski živelj morala bi vlada braniti pred propadom, koji živelj je ob najkritičnejših prilikah skazal svojo udanost — s prelivanjem krv za cesarja in državo.

postopanje bolgarskih kolovodij, ker se izglibujejo vsemu, kar bi moglo vznemiriti Evropo. Po vsem tem soditi Avstrija faktično že pripozna Koburžana, čeprav formalno ne, ker je razni oziri to ne do- pustijo. Srbiji pa naš gospod minister ni tako prijazen, kajti pove nam kar na- ravost, da sapa, ki veje sedaj po Srbiji, ni posebno prijazna državi našej. Osobito mu ne prija tiskovna svoboda, ker „tako morejo prenašati le civilizovani narodi“. Kalnoky sicer trdi, da je vedno želel, da obstoje dobri odnosaji med Srbijo in Rusijo — in v tem zmislu dajal je tudi na- svete kralju Milanu — ali ti dobrni odno- siji ne smejo biti povod slabim odnosajem z Avstrijo. Naše mnenje pa je, da tako demonstrativna hvala Bolgarom in graja Srbom mogla bi dati povod sovražnim odnosajem med Avstrijo in Rusijo. Tudi tega menda ne bi bilo želeti.

V Tarnopolu bil je velik rusinski shod. Sklenilo se je odposlati posebno deputacijo do cesarja, katera naj pojasni žalostni položaj Rusinov. Rusinskim poslancem izreklo se je zaupanje. Vzprejeli so tudi predlog, da se pozovajo občinski načelniki, da se pri dopisovanju poslužujejo svojega jezika, ne pa poljskega.

Vnjanje države.

Volitve za deželni zbor Šta- jerski vršile se bodo dne 27. t. m. „Slovensko družtvu“ postavilo je naslednje kandidate: dra. Frančiška Radaja, Frančiška Robiča, Miha Vošnjaka, dra. Josipa Sernca, dra. Ivana Dečka, dra. Frančiška Jurtelo, Josipa Jermana in dra. Josipa Šuca.

Tudi izborne glasilo Koroških Slovencev izdal je svoj oklic v očigled predstoječim deželnozborskim volitvam. Oklic ta osvetljuje veliko važnost volitev volilnih mož ter podaja nasvete, kako je postopati Koroškim Slovencem, da preprečijo zlobne nakane strastnih naših narodnih protivnikov. Volilci naj gledajo na to, da pridejo v deželni zbor pravi Slovenci in katoliški možje.

Nagovora Njeg. Veličanstva do dra. Riegerja in dra. Plenerja tolmačili so si seveda nemški liberalci po svoje, trdeč, da je opomin cesarjev veljal le Čehom. Ta zloraba cesarjevih besedi vznemirila je osobito Moravske Cehe. — „Mor. Orl.“ piše: „Neue Fr. Pr.“ zlorabi osebo cesarjevo za svoje strankarske namente na način, kakoršen je v monarhičnem državi nenavaden, ker podtika besedam cesarjevim, katere pričajo o enakej dobrohotnosti do vseh narodnosti, tendencijo, na katero vladar gotovo ni misil, in jim še prideva direktna žuganja. Ta žuganja ne bodo oplašila zastopnikov naroda Češkega, da ne bi tudi nadalje čuvali pravega stališča tega naroda. Mi ponavljamo: Ako se odloči vlada za pravico, se bode dognala sprava, ako pa ne bode imela v to potrebne sredstvi, je pokopana sprava.

Dne 10. t. m. podal je minister vznajih zadev grof Kalnoky v budgetnem odseku avstrijske delegacije svoj eksposé, v katerem nam je pojasnil vznajmo svojo politiko. Zatrdilu, da se odnosaji države naše z drugimi državami povsem povoljni, ne pripisujemo posebnega pomena, kajti trditev ta ponavlja se vsako leto. Krasna ilustracija te trditve sta povezana, došli nam iz vojnega odseka ogerske delegacije. Referent Rakovszky nam je namreč objavil, da se bode redna potrebščina za vojne namene v kratkem povisala za 20 do 21 milijonov goldinarjev. To bi bila prva vest. Druga vest je pa tudi taka, da popolnem odgovarja sedanjim odnosajem oboroženega miru. Vojni minister Bauer se je namreč izjavil, da bode treba povisiti prezenčno število vojske. Ako bodo potrebščine za vojsko vedno in dosledno naraščale, zadobili bodo avstrijski davkoplaćevalci pač čuden pojmom velikej koristi zvezne z Nemčijo.

Iz eksposaja našega ministra vznajih zadev da se tudi posneti, da je kaj našljeneč sedanjim oblastnežem v Bolgarskej. Hvali posebno pametno in previdno

Domače vesti.

Odlikanje. Presvitli cesar podelil je vodju pomožnih uradov namestništva Tržaškega, gospodu Franu Hunkeju, zlati križ skrono.

Za družbo sv. Cirila in Metoda darovali so Slovenci v Pazinu (1. obrok) 2 gld.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Gredi — oziroma za otroški vrt v Rojanu — se je nabralo dne 10. t. m. v prijateljskej družbi v krčmi g. Boleta v Piščancih 9 gld. 99 1/2 kr. Srčna hvala!

Obrtniško družtvu v Barkovljah, kateremu je načelnik vrlji naš poslanec g. Ivan Martelanec, slavi jutri, v nedeljo, svojo desetletnico.

Tržaški mestni svet imel je predverajenem na večer svojo sejo. Po prečitanju zapisnika zadnje seje opozoril je predsednik dr. M. Luzzatto galerijo, da se vede mirno. Tajnik dr. Boccardi prečita poročilo upravnega sveta mestne tovarne za plin o štrajku delalcev te tovarne. Delalci tovarne za plin so vložili prošnjo za vpeljavo 8 urnega dela ter pripomnili, da vstavijo delo, ako ne bi se ugodilo tej njih prošnji do dne 28. maja. Večina upravnega sveta je pa spoznala,

da ne bi bila sedanja plača delalcev v nikakem razmerji z osemurnim delom; upravi svet je vsled tega odklonil prošnjo delalcev. Delalci so res ustavili delo in upravi svet je namestil druge. Izstopi delalci bili so večinoma tujci, sedaj nameščeni so pa Tržačani. (Oho! torej v tem grmu tiči zajec! Op. ured.)

Svetnik Rascovich priznava, da upravi svet uzorno opravlja svoj posel, toda v tej zadevi naj bi se bil postavil na vije, etično stališče in naj bi resno prevdarjal o zahtevi delalcev, katerih posel je skrajno težaven. Zahteva delalcev odnila se je odurno in upravi svet ni uvaževal doličnega sklepa mestnega sveta. Rascovich predloži resolucijo, v katerej se obžaluje postopanje upravnega sveta in izreka želja, da bi se našla neka srednja pot v pomirjenje delalcev.

I'odpredsednik dr. Dompieri zagovarja postopanje upravnega sveta, kateremu je on sam predsednik.

Svetnik Consolo zahteva, da Rascovich s številkami dokaže svoje trditve; sicer se pa ne upira njega predlogu.

Svetnik dr. Spadoni pritegne Rascovichu ter trdi, da domovinstva delalcev ni smeti v poštev jemati, kajti socijalno vprašanje stoji vije, nego ona politika, katero se tira z vidika domačega zvonika.

Pri glasovanju so odklonili Rascovicha v predlog.

Za sobo 2. razreda italijanskega oddelka šole v Barkovljah se dovoli svota 380 gld. in za nabavo oprave 210 gld.

Dopis namestništva, da se prodajajo življe, na katerem stoji cerkev v Barkovljah in da se sezida nova prostorna cerkev na kakem drugem prostoru, odstopi se naučnemu odseku, da o tem poroča.

Za popravo zvonika v Bazovici dovoli se svota 590 gld. in kot dodatni kredit pod naslovom "vzdrževanje cerkva" svota 3500 gld.

Za vpeljavo živinskih semnov na Opčini in v Bazovici dovoli se svota 348 gld. in se določi, da se bodo semnji v teh krajih vrstili 4. in 21. vsacega meseca.

Po tem je bila tajna seja, pri katerej so sklepal o raznih osebnih stvareh.

Veleč. g. Pahor v svojem elementu. Ta prečuden zastopnik slovenskih naših okoličanov pokazal se nam je zopet za to, kar je: nezvest sin rodu svojega. Glasoval je z irentačimi našimi za otvoritev 2. razreda italijanskega oddelka šole v Barkovljah. Zadanes bilježimo samo žalostno to istino, komentar pa naj napišejo oni, ki so delovali za izvolitev tega moža!

G. Rascovicha ljubezen do delalcev. Ta gospod se rad baha se svojo ljubeznijo do delalskega stanu — ali ta ljubezen je ljubezen s pogoji. Pogoji ti pa značijo smrtno sovražstvo do naše narodnosti. O štrajku delalcev tovarne za plin govorimo v poročilu o seji mestnega sveta. Tudi o tej priliki vsiljeval se je gosp. Rascovich za zagovornika tem delalcem, toda — kakor rečeno — s pogoji. Poklicali so namreč rečene delalce v delalsko družtvu "Confederazione Operaia", kjer je bil navzoč omenjeni mestni svetnik. G. Rascovich je apostrofoval dole delalce, ki so slučajno slovenskega rodu: "Jaz bi že delal za vas, toda ni lepo, da se potegujete za Nabergoj. Ako bi upili "fuori Nabergoj", bilo bolje za vas in gospodje v mestnej zbornici bi imeli več zaupanja in več naklonjenost do vas". Torej prijateljstvo s pogoji. Mi pa menimo, da če komu hočemo pomoći, treba je, da storimo to brez pogojev in brez besedi. Ako stavimo pogoje, skazana "dobrota", ni več dobrota. Ako je smatral g. Rascovich stvar rečenih delalcev za pravično, moral je, ako je poštenjak, žnjivi simpatizovati — naj si že bodo ti delalci slovenskega ali italijanskega rodu. Toda v naših Italijanih veljajo druga načela pri delenju dobrat.

O škandalih v našem mestnem svetu pišejo Pražek "Politiki" z Dunaja: "Škandalozni prizor v Tržaškem mestnem svetu, ko je ne le sodrga na galeriji zabranjeval slovenskim svetnikom izvrševati svoj mandat, ampak jih je tudi predsednik sam žalil s pretnjami in sramotjenji, obrnil je na-se vso pozornost tukajšnjih vladnih krogov; kajti, ne gledé na mir in red, se vender ne more mirno gledati, kako irenta dviguje drzno svojo glavo, in kako je državi zvesto slovansko prebivalstvo izpostavljeno sramotenu in proganjaju. V vladnih krogih so za trdno sklenili, enkrat vendar konec storiti gospodstvu magistrata; za to je sedaj najugodnejša prilika, ko bode o prilikih odprave proste luke pobiranje davka na vino in meso — od koder je dobivala občina denarnih sredstev za politične agitacije — prešlo v roke države. Finančni minister ima že v rokah spomenico, v katerej se povdarda važnost take naredbe in se tudi povdarda politička korupcija, katero širi mestna uprava mej obrtniki". Bodil nam dovoljena kratka opazka k tej vesti: Die Botschaft hore ich wohl, allein mir fehlt der Glaube.

Variazioni Triestine. Pod tem naslovom priobčil je italijanski ilustrovani list "L'Illustrazione Italiana", govoreč o naših okoličankah, naslednje: "Revive pripadajo slovenskej narodnosti. Pozdravili smo jedno v njihovem jeziku: Dobro jutro. Ni glede na to, od kod jej je došel pozdrav in odgovorila je jasno in odločno: — Dobro jutro. Ali neka druga, stoječa blizu, katera je koj opazila, da pozdrav ne prihaja od Slovana, odgovorila je kratko: — Dobro, tretja pa stisnjenni zobni: — Jutro, drugim pa se je za maio zdelo, da bi odgovarjale in mislim celo, da sem zapazil neko plavolasko, kako je zmajala z ramama. Ti malomarni pozdravi dajo nam pojem o razmerju mej okoličani in Tržačani, kazoč nam: — "Pojte z Bogom, ker neste naše narodnosti. Me govorimo laščino vsled prijedne nam nadarjenosti za priučenje tujih jezikov in kadar bivamo v mestu, da se sporazumemo z ljudstvom, ko pa pridemo na deželo, smo na svojem in pridobile smo zopet pravico do svoje narodnosti; vi, gospod italijan, ne brigajte se za nas, kakor sem za vas ne, in ne bojte se, da bi vas hotele za nas pridobiti". Enake prikazni se lahko opazujejo pri prehodu na Opčino in v Bazovici, kakor tudi mej griči Koperskimi. Obrežje je italijansko, notranje dežele pa slovensko. Število Tržaških prebivalcev je v zadnjih letih močno narastlo; 160 tisoč jih je; mej temi 125 tisoč naših, 24 tisoč Slovanov, 6 tisoč Nemcev, Grkov, Orijentalcev in iz drugih krajov.

Ogromna večina Italijanov v mestnem svetu dovolila je pispevki za Dantejev spomenik, ne da bi mogli ugovori okoličanskih zastopnikov Pacora, Sanzinha, in Radhischeka to zbraniti. Nemci so v tako neznannej manjšini, da bi se jih lahko preziralo. Ali slovanska raca je bolj v zatrjnja in jaka in se mora vsacega Slovana šteti za deset". Temu bi morali mi pripomniti, da v Trstu in okolici ne živi 24 tisoč Slovanov, ampak še enkrat toliko. Opomba o nemški manjšini je istinita in pomembna, ker nam ilustruje kratkovidnost naše vlade, koja se hoče na to neznatno manjšino opirati. Še celo Italijan je glede tukajšnjega nemškega življa pravo pogodil!

Resnicoljubje našega "Mattino". Gosp. Markelj, e. kr. okrajni šolski nadzornik za Koperski okraj, ponesrečil je pred dvema tednoma, zlomivši si eno rebro in ključnico. Slavni naš "Mattino", pisoč o procesiji v Kopru, je pa rečenega šolskega nadzornika navel mej drugimi dostojanstveniki, ki so se udeležili procesije. Živila italijanska natančnost!

L'Indipendente šel je tudi med denuncijante. Denunciral je Tržaško vojaško godbo, ker je pri procesiji sv. Rejnega

telesa dan v Barkovljah svirala koračnico "Oj banovci!". Ta fakt imenuje italijanski ta vrhina črno točko vse rečene cerkvene slavnosti. In kako je to storil? Pod taknil je rečenej skladbi tekst, katerega v resnici nema: "Colle spade gli taglieremo — Col loro sangue scriveremo"! Gospodje, ki poznate besede pesmi: "Oj banovci!", primerjajte jih s temi besedami, in pokazalo se Vam bode v bengaličnej razvilitjavi resnicoljubje "Indipendente". Tekst, katerega navaja "Indipendente" je pač popačen tekst skladbe "Vidov dan", nikakor pa ne skladbe "Oj banovci!". Tekst skladbe "Vidov dan" bi se italijanski nekako glasil: "Nella spada noi incide remo, col sangue nostro scriveremo le nostre capacitat". Nesramnemu denuncijantu povemo na uho, da koračnico "Oj banovci" svirajo vse vojaške godbe in da je na vodna koračnica 79. pehotnemu polku pri defilovanju — toraj ne more biti tako grozno nevarna, da bi jo smeli nazivljati "črno točko". Ovajajte na s, kolikor drag, ako imate v to stvarnih razlogov, ali vsaj vojaške godbe pustite pri miru! Tržaški italijanski listi so najmanje v to poklicani, da bi vojaštvu naše poučevali o tem, kar je do cesarja in države dolžnej udanosti primerno. Slepčec naj ne sodi o barvah!

Vstopnice na galerijo mestne dvorane morejo se dobiti tudi med sejo, ako se obdržuje na večer. Število oseb, katere je smeti pustiti na galerijo, skrčilo je na mestništvo na 150.

Zahvala. G. Franu Ampf u izreka se najiskrenjejša zahvala za knjižice, podarovane knjižnici slovenske ljudske šole pri sv. Jakobu. Priporočamo tudi drugim rodoljubom, da se spomnijo te knjižnico.

Kazenska obravnava v Pazinu. Bilo je dne 22. decembra, ko je neka pazinska gospoda na poti iz Cerovlja v Pazin v železniškem vozu hudo razčilila novomašnika g. Eduarda Geržetića. Ta gospod je namreč potoval za božično praznike k svojim sorodnikom. Pobalinsko žaljenje nadaljevalo se je od kolodvora do mesta, dokler neso žandarmi v beg zagnali fine gospode. G. Geržetić objavil je ta dogodaj državnemu pravdništvu v Rovinju ter zajedno vložil tožbo radi žaljenja časti. Po završenej preiskavi odstopilo je državnemu vso stvar okrajnemu sodišču Pazinskemu. Dne 4. t. m. bila je pri tem sodišču glavna obravnava radi prestopka § 512 k. z. (rušenje morale, provzročajoč javno pohujšanje) in radi razčiljenja časti ex § 496 k. z. Obravnava trajala je blizu tri ure in so bili obsojeni: Josip Camus stareji, Josip Camus mlajši, Ruggero Camus, dr. Konstantin Constantini, Ettore Constantini, Josip Prinz in Viktor Mrach radi žaljenja časti vsak na 15 gl. globe ali tri dni zapora. Obsojeni so prijavili utok proti razsodbi. — Taka je torej tista italijanska kultura, ki niti potupočih, mirnih ljudij ne pusti pri miru!

Za zgradbo šeste farne cerkve v Trstu nabranih je vsled zadnjih izkazov dozdaj 8328 gld. 60 kr. v gotovem in 2350 gld. v vrednostih papirjih. Dobrovoljne doneske hvaležno vspremjena odbor, škofijska pisarnica, kakor tudi gospodje župniki škofije Tržaške.

Avtro-Ogerski Lloyd. "Presse" piše: Aktualnejši, ker silnejši (nego trgovinske pogodbe, ki se imajo ponoviti v dveh letih) je nedvomno Lloydovo vprašanje. Obžalovanja vredno je, da se pri vranjanju Lloyda, katero se nikakor ne da več odlašati, ne more doseči one vzajemnosti vseh faktorjev, katera bi moral biti sama ob sebi umetna z ozirom na značaj tega podjetja kot skupen prometni zavod, ki je velike gospodarske važnosti. Ker se Ogerska brani proti neizogibnej akciji v pomoč Lloyd, ne smemo se čuditi, da se tostran Litve vedno odločnejše zahteva preustrojitev podjetja v čisto avstrijsko. Značilno je, da so to zahtevo v avstrijski delegaciji zopet ponovili in da se ni z nobene strani ngovarjalo. Ako že tostranska polo-

vica sama se svojimi materialnimi žrtvami izvleče družbo Lloydovo iz kritične situacije in osigura nje nadaljni obstoj — je povsem opravičeno, da podjetje to služi specijelno avstrijskim interesom in da se postavi pod državno nadzorstvo.

Tržno poročilo.

Cene se razume, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 132—134—
Rio biser jako fina	— — —
Java "	126—127—
Santos fina	114—115—
" srednja	107—108—
Guatemala	114—115—
Portorico	133—135—
San Jago de Cuba	136—137—
Ceylon plant. fina	132—135—
Java Malang. zelen	120—122—
Campinas	— — —
Rio orpana	— — —
" fina	114—115—
" srednja	106—108—
Cassia-ligne" v zaboljih	29.50 30—
Macisov cvet	390—400—
Inger Bengal	22—28—
Papar Singapore	66—67—
Penang	54—55—
Batavia	55—56—
Piment Jamaika	39—40—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.75 —
" v zaboljih	9— —
Ulije bombažno amerik.	32—34—
Leece jedilno j. f. gar.	41—42—
dalmat. s certifikat.	44—45—
namizno M.S.A. j. f. gar.	53—54—
Aix Vierge	64—66—
" fino	60—62—
Režiči pulješki	8.71 —
" dalmat. s cert.	— — —
Smokve pulješki v sodih	— — —
" v vencih	16.50 —
Limoni Mesina	zabolj 6—6.50
Pomeranče Pulješke	7—8—
Mandlij Bari I.a	100 K. 100—102—
" dalm. I.a, s cert.	— — —
Pignoli	69—71—
Riz italij. najljepji	19—19.25
" srednji carinom	17.50 18—
Rangoon extra	15.50 16—
" I.a	14.75 15—
" II.a	12.25 12.50
Sultanine dobre vrsti	40—42—
Subo grozdje (opas)	21—25—
Cibobo	22—23—
Slaniki Yarmouth	sod —
Pelenovke srednje velikosti	100 K. 33— —
" velike	— — —
Sladkor centrifug. v vrečah certifik.	30.75 31.25
Fažol Coks	10.75 —
Mandoloni	8— —
svetlorudeči	8.50 —
temnorudeči	8.25 —
bohinjski	8.75 —
kanaréčki	9— —
beli, veliki	9.50 —
zeleni, dolgi	7— —
" okrogli	6.25 —
mešani, štajerski	6— —
Maslo	92—94—
Seno konjsko	2—3—
volovsko	2—3—3.20
Slama	3—3.30

Dunajska borsa

6. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih — — —	gld. 88.90

<tbl_r cells="2" ix="4

Stanovanja za tujce,

kateri namezavajo v poletnem času v kakem prijetnem in zdravem kraju na deželi prebiti, ima podpisani na razpolaganje za primerno ceno, in sicer: 3 do 4 sobe, kuhinjo in shrambo, s potrebnim hišno opravo, — za jedno ali dve družini. — Dve sobi od teh nahajati se v novozidanom poslopju, od kodar je prav prijeten razgled v okolico.

Vse to nahaja se v prijetnem, poleg državne (Tržaške) ceste ter bližu železnične postaje ležečem kraji. V neposrednem obližju so senčna gozdna sprehajališča, sadni vrtovi itd.

Lastnik:

MIHAEL GOSTIŠA
v Gorenjem Logateci.

Mirodilnica
G. B. Angeli
v Trstu

Piazza della Legna štev. 1,
na debelo in drobno
zdržana z odlikovano izdeloval-
nico čopičev (pinzeljnev)

in z veliko zalogo bary in olja lastnega izdelka Lakov z Angleške, Francoske, Nemčije itd. itd.

kakor tudi z veliko zalogo
mineralnih voda
dobljenih neposredno od izvirov in jamčene
svetosti, in

romanskega žveplja

za žvepljanje trt, pomešanega z modro ga-
lico in namenjenega v zatiranje

pe onospore,

in tudi v vodi raztopivega bakrenega solfata.
Zaloga v lastnej, v Logu pod Riemanjih
ležečej hiši. 3 4

J. & S. KESSLER, v BRNU

(MORAVSKA).

Največja in najcenejša razprodajalnica za poletje.
Ceniki moškega in ženskega perila, tkanin in galerijskega blaga, vzorec suknja in
odrezki brezplačno in franko. Razposiljatev po povzetju.

Zaloga suknene blage.

Blago za poletno obleko more se oprati,
najnovejše, praktično, 6 in pol metr. za
popolno moško obleko, for. 3.-

Sukneni ostanki za moške obleke in
ženske dežne haljine, 3.10 m. za celo
obleko f. 3.15

Pristni angleški Ševiot, 3.10 m. za po-
polno moško obleko for. 8.50, 7.50 in f. 6.-

Blago za vrhno suknjo najnovejših bary,
najnovejše kakorosti, 2.10 m. za popolno
vrhno suknjo for. 6.-

Elegantno urejeni uzorniki z 400 podob-
bam gospodom krojačem nefrankirano.

Potni plašči, volneni, 3.50 dolgi 1.60
široki for. 4.50

Blago za ženske noše.

!! Na nagnednejša predka!!

Blago-zefir, pristno barvano, najkra-
nejših bary 10 metrov for. 3.50

Carirovano in progasto modno blago,
60 cm. široko, za ponočne suknje žensko
in otroško obleko, 10 metrov for. 2.50

Župan- in tročično blgo v vseh bary 10
m. I. vrste 3.50, II. vrste for. 2.80

Brocat-, Jaknart in volneno Rips-blago,
6 cm. široko, v vseh mogočih barvah 10
metrov for. 3.60

Nervi, 90 cm. širok, nežno lisasto modno
blago najnovejših bary, 10 metrov for. 1.50

Beige in Doris najnovejše gladko in kari-
rovano suknjo iz čiste volne 10 m. for. 6.50

Terno in kašmir, dvojnato široko, črno
in barvano 10 metrov for. 4.-

Plavi tisk in francoski Creton za
opralko obleko, 10 metrov f. 2.50

Volneni atlas, dvojnato široko volneni
sukno, črno in v vseh barvah, 10 m. f. 6.50

Zastori, odeje, preproge.

Zavesa iz jute, najnovejših tiskov, pi-
polno dvobarvno f. 2.30 četverobarvno f. 3.50

Garnitura iz jute, 2 odzji za postelje in
1 za mizo, najnovejših tiskov, dvobarvno
for. 3.50, četverobarvno for. 6.-

Štepane Rouge-odeje, popolno dolge in
široke, komad for. 3-

Jacquard-Manilla preproge, 10 metr.
dolge trpežne kakovosti for. 3.50

Rips-garnitura, 2 posteljni in 1 namizna
odeja, najmoden jše barvene sestave f. 1.50

Znaten postransk zaslužek,

ki se vedno večka in ki dolgo let traja, morejo
si pridobiti pripravne in zanesljive osebe (odslu-
ženi žandarji imajo prednost), katere se v vedenj-
osti z občinstvom. Vprašanja je pošiljati:

9-25

Obbrežno kopališče FONTANA,

ob nasipu mola Santa Teresa.

Posebni oddelki, terase in toilettes za gospo in gospode.

Posebno pripravljena kopališča za otroke,
s katerimi lahko vstopijo tudi gospode.

Donchi od vodovala „Aurisina“. GORKE KOPELI IN GORKI DOUCHI.

Telefon je brezplačno na razpolaganje
občinstvu.

Restavracija in kavarna se skupno
teraso. Notranje in zunanje galerije.

Kopališče se je odprlo
z dnem 1. junija

Jedna kopel za odraslene f. -30
otroke -20

Gorka kopel -80

z douchem 1.-

Proti sred meseca junija bodo zavod
električno razviliti z 6 obočnimi in 20
žarnimi svetilkami.

Informacije dobivajo se v mestnej pisarni
gledelišča Polytheama na Korzu in sicer od
10 ure zjutraj do 1 ure popoldne in od 3
do 5 ure popoldne; tam se tudi vzpreje-
mo naročila.

Radi naročanja cen naročilom za obitelji,
kakor tudi za gospode državne in mestne
uradnike, se je obrniti do lastnika samega
(Via del Pesce 2), s katerim se more govo-
riti vsaki dan od 9. do 11. ure predpoludnem.

Nadzorstvo. 5-9

3-5

Nadzorstvo. 5-9